

Omvandling av fritidshus

Under de senaste decennierna har allt fler fritidsboenden omvandlats till permanentboende. Möjligheten att köpa ett billigare hus i utkanten av staden lockar då huspriserna är höga. Men att bo permanent i ett fritidshus ställer andra krav på huset och det är därför viktigt att noga undersöka förutsättningarna.

Den största riskfaktorn då man vill bo året runt i ett fritidshus är risken för fuktskador. Fuktskador till följd av förändringar i huset. Därför skall man vid ombyggnation vara noggrann med att se över både klimatskalet och ventilationen så att huset fortsatt kan andas.

Vinden och grunden är två riskfaktorer när man vill bo året runt i ett hus som från början är tänkt att bo i endast delar av året. Ytterligare områden som bör ses över är vatten och avlopp, el, uppvärmning och ventilation. Är det tänkt att en utbyggnad skall göras är det viktigt att byggrätt finns.

Grunden

I fritidshus är det vanligt med plintgrund eller kryppgrund. Dessa typer av grund har en enklare uppbyggnad och klassas idag som en riskkonstruktion eftersom det föreligger risk för fukt om grunden inte ventileras som den ska. Plintgrunden skall hållas öppen så att luft kan strömma fritt under huset. Det är viktigt att det inte finns organiskt material i grunden samt att man inte ställer för eller täcker in grunden. För att fuktsäkra en kryppgrund kan marken täckas av en plastfolie och en avfuktningssystem kan installeras. Att isolera huset underifrån med en fuktspärr kan ibland vara en nödvändig åtgärd. Fuktspärren förhindrar att den kalla luften tränger upp underifrån men också den varma fuktiga luften att tränga ner genom golvet och skapa fuktproblem.

Det är också viktigt att undvika stående vatten och fuktig mark under huset. Därför bör du vidta åtgärder för att förhindra att dagvatten tar sig in under huset. Åtgärderna kan vara så enkla som att se till att stuprören är rena och i förekommande fall kan en förlängning på stupröret installeras för att leda vattnet längre bort från huset.

Läs Energimyndighetens [test](#) av avfuktningssystem.

Vind

Om man använder huset även på vinterhalvåret kan man få ett fuktigare klimat på vinden på grund av den stigande varma luften från huset. Om inga förändringar görs blir vinden ofta dåligt isolerad och luften kan tränga ut utan problem. Men att tilläggsisolera vinden är en enkel och vanlig åtgärd för att spara energi för uppvärmning.

Om vinden isoleras är det mycket viktigt att samtidigt fundera på ventilationen och eventuellt fuktspärren för att förhindra den varma och fuktiga inomhusluften att tränga upp på vinden. Om den fuktiga luften blir kvar föreligger risk för fuktskador på vinden.

Isolering

Ett välisolerat hus kräver mindre energi för att hålla önskad temperatur i rummen. Ett fritidshus avsett att nyttjas under sommarmånaderna är ofta dåligt isolerat och det finns därför anledning att tilläggsisolera huset. Vid tilläggsisolering är det alltid viktigt att se över ventilationen för att undvika fuktskador.

Läs Energimyndighetens broschyr "Att tilläggsisolera hus – fakta, fördelar och fallgropar" i deras [webbshop](#).

Fönsterbyte

Att energieffektivisera fönster genom byte eller renovering kan vara en lönsam investering då energiåtgången för uppvärmning minskar. Det är också ett sätt att förbättra inomhuskomforten genom minskad kallras vid fönstren och eventuell minskning av bullernivån utifrån. Eftersom ett fönsterbyte är en kostsam investering bör därför för- och nackdelar vägas mot varandra.

Ett alternativ till fönsterbyte kan vara en uppgradering av de befintliga fönstren. Nya tätningslister runt om fönstren för att minska drag eller komplettering med en extra glasruta kan hjälpa mycket och innebär betydligt mindre investeringskostand.

Läs Energimyndighetens broschyr om fönster i deras [webbshop](#).

Ventilation

I fritidshus är det vanligt med så kallad självdragsventilation, där luften kommer in genom ventiler och eventuella springor och otätheter i fönster och fasad. Luften tas ut via kanaler och exempelvis kakelugnar genom att man låter spjäll och spisluckor vara öppna.

Det är alltid viktigt att luftomsättningen i huset är tillräcklig. Både du och huset mår bra av det. Därför ska du vara uppmärksam efter genomförda åtgärder i huset, som t.ex. tilläggsisolering eller fönsterbyte. Dessa åtgärder kan bidra till att självdragslösningen inte längre är tillräcklig. Om den friska luften har svårt att ta sig in kan installation av en tilluftsventil vara aktuell. Har luften svårt att "lämna" huset kan en relativt billig och enkel lösning vara en installation av mekanisk fläkt, ett så kallat förstärkt självdrag. Med hjälp av fläkten dras luften ut ur bostaden och ett undertryck i huset skapas, vilket hjälper den friska luften att ta sig in i bostaden.

Lite mer avancerad lösning är installation av styrd frånluftsventilation, där luften sugts ut från bostaden med hjälp av fläktar från kök, badrum och tvättstuga via frånluftskanaler.

Nackdelen med fläktstyrd frånluftsventilation är att luften som dras in inte förvärms vilket innebär att det kan bli kallt vintertid där luften kommer in i huset. Det kan också innebära att temperaturen är ojämn i rummet. Läs mer om olika ventilationssystem i våra faktablad om ventilation.

Om skorstenen inte längre används kan den skyddas mot regn och snö med en regnhuv eller motsvarande, fråga gärna sotaren eller en plåtslagare om råd. Om skorstenen har stått oanvänd en längre tid är det bra att låta sotaren kontrollera att den är i ett bra skick.

Uppvärmning

I ett fritidshus är värmesystemet oftast av enklare standard och dimensionerat för att klara uppvärmning under en kort period eller som stödvärme under sommarmånaderna. Det är vanligt med direktverkande el som är billigt att installera och är platseffektivt utan krångliga installationer. Nackdelen med direktverkande el är att det inte är energieffektivt och därför blir en dyr lösning vid permanent boende.

När du planerar att byta värmesystem är det viktigt att du gör saker i rätt ordning:

1. Få koll på husets värmebehov.
2. Minska husets värmebehov om det är möjligt genom exempelvis tilläggsisolering.
3. Ta reda på vilket värmesystem som passar dig. Vad prioriterar du? Investeringskostnad? Miljön? Enkelhet? Geografiska förutsättningar? Möjliga alternativ kan vara någon form av värmepump, solvärmeanläggningar eller ved- och pelletspanna.

En luft-luftvärmepump (även kallad uteluftsvärmepump eller komfortvärmepump) kostar cirka 15 000 - 25 000 kr inklusive installation. I vanliga direktvärmda småhus kan luft-luftvärmepumpen minska den totala elanvändningen med cirka 20-25 procent. Det saknas dock utförliga utvärderingar av hur mycket en luft-luftvärmepump minskar elanvändningen i ett fritidshus.

I större fritidshus som värms med el- eller oljepanna kan en berg- eller luft-vattenvärmepump som kopplas till husets vattenburna värmesystem vara ett alternativ.

Om en ved- eller pelletspanna ska installeras är det viktigt att det finns utrymme för pannan och lagring av bränslet.

Läs energimyndighetens broschyr: "[Värme i villan](#)"

Vatten och avlopp

I fritidshus kan det vara svårt att ansluta till kommunalt vatten och avlopp. Det innebär att en egen lösning med enskild brunn behöver installeras. Det finns fritidshus som

har fungerande vattenbrunnar och avlopp. Då är det viktigt att se över vattenkvaliteten och om avloppet är godkänt för permanent boende. Om inga existerande lösningar finns att utgå ifrån är det viktigt att vatten och avlopp planeras samtidigt för att hitta lämpliga placeringar. Att installera vatten och avlopp kostar cirka 60 000 – 90 000 kr för en borrbrunn och det kostar 70 000 – 100 000 kr för att installera avlopp. Tänk på att samma firma oftast utför både brunnborrning och avlopp vilket kan sänka priset. För arbetskostnaden är möjligt att göra ROT-avdrag.

El

Kanske har du märkt att proppen går i ett fritidshus om vattenkokaren och ugnen är på samtidigt? Det beror på att säkringsstorleken eller elabonnemanget är litet eftersom att behovet normalt inte är stort. Kostnaden för elanslutningen beror också av säkringsstorleken, varför det är onödigt att ha en för hög säkring. När huset görs om för permanent boende bör därför elanslutningen ses över. Oftast är det möjligt att säkra upp, alltså byta från 10 A till kanske 20 A beroende på behovet. Kolla med din nätägare.

Övriga energitips

- När du väljer elektrisk utrustning till hemmet, var noga med att välja så energisnåla modeller som möjligt. De bästa är märkta med bokstaven A++ eller A+++.
- Genom att installera värmekabel vid utsatta vattenledningar kan risken för frysskador minska. Kontrollera att dessa inte är igång i onödan.
- Om du köper en kombinerad kyl/frys med en kompressor, kontrollera att kompressorn inte stängs av när det blir kallare än cirka 4 °C i rummet.

Mer information

- På Energimyndighetens hemsida kan du läsa mer om [energieffektivisering för hushåll](#).
- Det finns fler faktablad på Energi- och klimatrådgivningens [hemsida](#) som kan vara intressanta